

Sþ.

378. Tillaga til þingsályktunar

[174. mál]

um raforkumál.

Flm.: Skúli Guðmundsson, Gísli Guðmundsson, Björn Pálsson, Ásgeir Bjarnason,
Sigurvin Einarsson, Ingvar Gíslason, Halldór Ásgrimsson, Águst Þorvaldsson,
Jón Skaftason, Eysteinn Jónsson.

Alþingi ályktar að skora á ríkisstjórnina að láta hraða áætlunum um áfram-haldandi framkvæmdir við rafvæðingu landsins, er miðist við það, að öll heimili hafi fengið rafmagn í síðasta lagi fyrir árslok 1968. Séu gerðar áætlanir um ný

orkuver, aðalorkuveitur og dreifilínur um sveitir, ásamt áætlunum um aðstoð við að koma upp einkastöðvum fyrir einstök heimili, sem eru svo mjög afskekkt, að ekki bykir fært að leggja raflínur til þeirra frá samveitum, og sé aðstoðin ákveðin með hliðsjón af þeim stuðningi, sem veittur er íbúum samveitusvæðanna.

Áætlunum þessum verði lokið fyrir 1. jan. 1963.

G r e i n a r g e r ð.

Í fyrjun febrúar 1960 fluttu 7 þingmenn Framsóknarflokksins tillögu á Alþingi um raforkumál. Var þar lagt til, að ríkisstjórninni yrði falið að láta hraða áætlunum um áframhaldandi framkvæmdir við rafvæðingu landsins, og skyldi þar að því stefnt, að öll heimili gætu fengið rafmagn svo fljótt sem tök væru á.

Tillaga þessi hlaut ekki fullnaðarafgreiðslu á þinginu, en í umræðum um málið 2. marz 1960 skýrði ráðherra frá því, að ráðstafanir hefðu verið gerðar til að hraða áætlunum, eftir því sem unnt væri. Þrátt fyrir þá yfirlýsingu hefur enn ekki verið gengið frá áætlunum um áframhald rafvæðingarinnar, eftir að lokið er framkvæmd 10 ára áætlunarinnar, sem á að verða innan skamms, eftir því sem upphaflega var ákveðið. Er því hér fram borin ný tillaga um að skora á ríkisstjórnina að láta ljúka á þessu ári áætlunum um raforkuframkvæmdir, þ. e. ný orkuver, aðalorkuveitur og dreifilínur, og séu þær áætlanir miðaðar við það, að öll heimili á landinu hafi fengið rafmagn í síðasta lagi fyrir lok ársins 1968.

Raforkuframkvæmdirnar hafa að miklu leyti verið unnar fyrir lánsfé. En fjárveitingar úr ríkissjóði til þeirra hafa verið samkvæmt ríkisreikningum á árunum 1954—1960:

1. Til nýrra raforkuframkvæmda:

1954	kr. 5860000.00
1955	— 5770000.00
1956	— 9860000.00
1957	— 12023649.60
1958	— 12000000.00
1959	— 0.00
1960	— 10000000.00

Alls kr. 55513649.60

2. Til raforkusjóðs:

1954	kr. 5000000.00
1955	— 5000000.00
1956	— 5150000.00
1957	— 15000000.00
1958	— 17000000.00
1959	— 14250000.00
1960	— 14250000.00

Alls kr. 75650000.00

Í fjárlögum fyrir árin 1961 og 1962 eru ætlaðar 10 millj. kr. til nýrra raforkuframkvæmda og kr. 14250000.00 til raforkusjóðs hvort árið um sig.

Samkvæmt framansögðu hafa fjárframlög úr ríkissjóði til rafvæðingarinnar verið allmiklu minni síðustu 3 árin en á árunum 1957 og 1958. Hefur þó framkvæmdakostnaður hækkað mjög síðustu árin og fjárbörfin vaxið. Er því nauðsynlegt að auka ríkisframlögin, og svo þarf að sjálfsögðu að útvega lánsfé til áframhaldandi framkvæmda.

ENN ER EFTIR AÐ KOMA UPP ORKUVERUM OG AÐALORKUVEITUM FYRIR ALLMÖRG BYGGÐARLÖG SAMKVÆMT 10 ÁRA ÁÆTLUNINNI, OG ÞARF AÐ VINDA BRÁÐAN BUG AÐ ÞVÍ.

Raforkumálaskrifstofan mun hafa unnið að athugunum á vegalengdum milli býla í sveitum, sem hafa ekki enn fengið rafmagn. Þessu verki þarf að ljúka, og er þá hægt að gera áætlanir um raflínur um þau svæði. Við dreifingu raforkunnar um sveitirnar er nú fylgt þeirri reglu, að rafmagnið er lagt um þau svæði, þar sem linulengd frá aðalveitu er ekki meiri en ca. 1 km að meðaltali á hvert býli. En í síðari áfanga þarf að ganga lengra og leggja raflínur um byggðir, þó að meðallinulengd milli býla sé miklu meiri, því að sjálfsagt er að fullnægja rafmagnshörfinni með samveitum, að svo miklu leyti sem frekast þykir fært, eða með byggingu vatnsaflsstöðva fyrir einstök býli, þar sem skilyrði eru til þess. En þar sem einstök heimili eru svo mjög afskekkt, að ekki þykir fært að leggja raflínur til þeirra, og ekki eru heldur skilyrði til vatnsaflsvirkjunar, þarf að grípa til annarra úrræða og koma þá helztil greina dísilstöðvar, þó að miklu óhagkvæmari séu en vatnsaflsstöðvar og raflínur frá samveitum. Réttmætt er, að aukin aðstoð af opinberri hálfu verði veitt þeim, sem verða utan samveitusvæðanna og þurfa að koma upp smástöðvum til framleiðslu á rafmagni. Þar ætti að hafa til hliðsjónar þá fjárhagslegu aðstoð, sem ríkið hefur lagt fram í þágu þeirra, er njóta rafmagns frá rafveitum í eigu ríkis eða sveitarfélaga.

Mikill meiri hluti landsmanna hefur þegar fengið raforku til heimilisþarfa og annarra nota, að langmestu leyti frá virkjum og orkuveitum, sem komið hefur verið upp af ríkinu eða með stuðningi þess. Hinir, sem njóta ekki enn þessara þæginda, eiga einnig rétt á því, að bætt verði úr þörfum þeirra í þessu efni, svo fljótt sem mögulegt er, og þeir eiga rétt á að fá án óþarfrar tafar vitneskju um, hvers þeir megi vænta.

Með flutningi þessarar tillögu er lögð áherzla á, að þetta þýðingarmikla mál verði tekið til skjótrar ákvörðunar og úrlausnar.